

บทความที่ ๘

ข้อควรรู้ก่อนไปศาลปกครอง : หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐใดบ้าง ที่อาจถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ศาลปกครอง ตามที่กล่าวมาในบทความที่ ๘ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ได้แก่ คดีปกครองที่เกิดจากการใช้อำนาจโดยมิชอบของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งอาจเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนฝ่ายหนึ่งกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกฝ่ายหนึ่ง หรืออาจเป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันเอง ดังนั้น คู่กรณีพิพาทในคดีปกครอง มีได้ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. เอกชนพิพาทกับหน่วยงานทางปกครอง
๒. เอกชนพิพาทกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
๓. หน่วยงานทางปกครองพิพาทกับหน่วยงานทางปกครอง
๔. เจ้าหน้าที่ของรัฐพิพาทกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
๕. เจ้าหน้าที่ของรัฐพิพาทกับหน่วยงานทางปกครอง

หน่วยงานทางปกครอง ที่อาจถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้มีอยู่ ๗ ประเภท ดังต่อไปนี้

๑. หน่วยงานราชการที่เป็นราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง กรม
๒. หน่วยงานราชการที่เป็นราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ
๓. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา
๔. รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทย การประปานครหลวง หรือรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา เช่น องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ แต่ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นในรูปของบริษัทหรือบริษัทมหาชนจำกัด เช่น บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
๕. หน่วยงานของรัฐที่ไม่ได้เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจหรือที่เรียกว่าองค์การมหาชน เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
๖. หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ เช่น สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานศาลยุติธรรม
๗. หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากรัฐที่ให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง เช่น แพทยสภา สภานายความ สำนักงานช่างรังวัดเอกชน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) หน่วยงานทางปกครองที่อาจถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองจึงไม่รวมถึงรัฐสภา ที่ใช้อำนาจทางนิติบัญญัติ และศาลที่ใช้อำนาจทางตุลาการ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาจถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้นั้น ได้แก่

๑. ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคลหรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง
๒. คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกฎ คำสั่ง หรือมติใดๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล
๓. บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยกตัวอย่างได้ดังนี้
  - (๑) ข้าราชการในกระทรวง กรม เช่น รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้อำนวยการกอง
  - (๒) ข้าราชการในจังหวัด อำเภอ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ
  - (๓) พนักงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น นายกเทศมนตรี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการเขตของกรุงเทพมหานคร
  - (๔) พนักงานรัฐวิสาหกิจ เช่น ผู้ว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการท่าเรือแห่งประเทศไทย

- (๕) พนักงานขององค์การมหาชน เช่น ผู้อำนวยการองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบ้านแพ้ว
- (๖) เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากรัฐให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง เช่น นายกสภานายความ
- (๗) เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ เช่น เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม
- (๘) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท
- (๙) คณะกรรมการที่มีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใดๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล เช่น คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายต่างๆ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ สภามหาวิทยาลัย สภาท้องถิ่น คณะกรรมการสรรหากรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.)
- (๑๐) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวข้างต้น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ของเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้จัดทำบริการสาธารณะ ทั้งหมดที่กล่าวข้างต้น ล้วนแต่อยู่ในการพิจารณาคดีของศาลปกครองหากมีคดีพิพาทเกิดขึ้นระหว่างกันซึ่งเป็นคดีทางแพ่ง ดังนั้น ในบทต่อไปจะเป็นคดีปกครองประเภทต่างๆ ที่นำไปฟ้องร้องต่อศาลปกครองได้

ที่มา : สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานศาลปกครอง

.....